

«Добре тій родині, де всі єдині»

На пагорбі між лісом і берегами річки Горинь розкинулось село Тутовичі. Вперше про нього згадується в «Архіві князів Любартовичів Сангушків у Славуті» за 1511 рік. Тоді його звали Тутовіче. Мабуть, через те, як стверджують перекази, що тут проживало плем'я дулібів — волинян на чолі зі старійшиною Тутоле, на честь якого й назвали поселення. Є й інші версії походження назви. Та сьогодні мова піде не про сиву давнину Тутович, а його сьогоднішній день, про щирих, гостинних людей, які нині творять його історію, та не забувають і славного минулого. А в неділю на СВІЙ 500-річний ювілей запросили всіх на гостину.

Віра єдна, додає сили

То нічого, що вже на календарі осінь. Вересневий недільний день видався напрочуд теплим і сонячним. Із самого ранку жителі Тутович і гості поспішили до Свято-Михайлівського храму, якому, як свідчать історичні джерела, виповнилося понад 360 років. А отже він — свідок великої кількості радісних і сумних подій, що пронеслися над селом. Таких архітектурних пам'яток на Поліссі залишилися одиниці. Править у храмі священник Володимир Янцевич. Послугують парафіянам у їх духовних потребах декілька старовинних ікон, одній з яких уже 150 років, проте й донині вражають красою, неординарною манерою написання. А ще Свято-Михайлівський храм має свої таємниці. Розповідають, що від нього до річки Горинь ведуть підземні ходи. Років зо два тому святиню від реставрували, а допоміг це зробити колишній житель Тутович.

Віра завжди допомагала селянам виживати в нелегкі часи, що випадали на їх долю, додавала фізичних і духовних сил. Тож і прийшли і господарі, і гості на подячний молебень у старовинний храм, який відправив високопреосвященніший Анатолій, архієпископ Сарненський і Поліський. Щиро помолилися, щоб милість Божа перебувала над кожною людиною, висловили сподівання на подальший розвиток краю, щасливу долю його жителів. Хресним ходом пройшли вулицями села, прославляючи Господа за мирне небо, за хліб на столі, освятили пам'ятний знак на честь 500-річного ювілею. Тож хай Господь і надалі благословляє всі добрі справи тутовичан.

Краса рідного краю у виробках народних умільців

Причепурилося того дня й шкільне подвір'я Тутовицької одинадцятирічки, розквітло вишиванками, витворами народного мистецтва. Манили до себе курені, які розгорнули населені пункти, що входять до Тутовицької сільської ради: Чемерне, Довге, Цепцевичі. І було тут на що подивитися, скуштувати смачних поліських страв, якими пригощали щедрі господині. Свої роботи привезли в Тутовичі й майстри з Рівного, Сарн. Вражали вироби з бісеру заслуженого майстра народної творчості України Орисі Рябунець, писанки, поліські рушники, ляльки зі старого поліського льону Вікторії Степанюк, Наталії Дребот, Ніни Тіроль, які є працівниками Рівненської дитячої художньої школи. Не можна було відвести очей від ікон, вишитих бісером, майстрині з Сарн Олени Колодяжної. «Коли вишиваєш ікони, відчуваєш якесь особливе натхнення, на душі стає легко й світло, все буденне відходить на задній план. Та до роботи треба приступати, забувши про все погане, інакше нічого не вийде», - поділилась Олена Іванівна. Своє уміння педагог передає вихованцям, а головне, і внучка прагне опанувати бабусину науку. А вчитись у неї є чому. Лики святих Олена Іванівна вишиває власною особливою манерою. Пройти мимо її робіт просто неможливо. Тому й збирались тут і молоді, і поважні люди, щиро дивуючись таланту майстрині, її вмінню маленькими бісеринками передати велике, вічне. Людно було і біля столу, де виставили роботи вихованців Сарненського районного Будинку дітей і молоді. Справді-бо, талановита в нас юнь. Тож присутні на святкуванні залюбки роздивлялись, а то й купували витвори народного мистецтва.

Що за ювілей без гостей...

- Отримала надзвичайно приємні враження, приїхавши на святкування, - сказала заступник голови обласної державної адміністрації, депутат обласної ради Світлана Сад. — Горда з того, що голова облдержадміністрації Василь Берташ доручив мені бути присутньою на святі, адже побачила дійсно 500-річну історію села Тутовичі, патріотизм його мешканців, їх бажання жити, долати труднощі. Вразили витвори умільців, побувала в куренях громад, що входять у Тутовицьку сільську раду, найбільшу в районі. До слова, з 1999 року довгий час була її куратором. Знаю її проблеми, біди. Приємно вражена, що село розвивається, удосконалюється, село живе, знаходить своє місце в історії славного Сарненського краю нашої держави.

А приїхала Світлана Іванівна на гостини в Тутовичі не з пустими руками. Від імені очільника області Василя Берташа для потреб громади передала оргтехніку. А від себе сільській амбулаторії подарувала електронні медичні ваги для зважування малят й апарат для вимірювання цукру в крові.

- За півтисячоліття село пережило і горе, і біду, і голод, і війну, - мовила тутовицький сільський голова Галина Савчик. — Та з Божою допомогою живе й донині, з кожним роком розростається й процвітає. А сьогодні хлібом-сіллю вітає дорогих гостей, без яких і свято не свято. До речі, Галина Володимирівна очолює громаду вже четверту каденцію. Отже люди довіряють їй, вірять, що вона саме той керівник, який може згуртувати, повести за собою у вирішенні проблем. І це сільському голові вдається сповна.

Теплі слова, щедрі подарунки отримала тутовицька громада від першого заступника голови РДА Олексія Хомича та голови районної ради Миколи Драганчука, депутата районної ради Василя Соломки, клесівського селищного та ремчицького сільського голів Віктора Буйного та Леоніда Доліда.

Цими дорогам стежинами в юності ходив пішки...»

Уродженець Сарненщини, а нині депутат Верховної Ради України, ректор Національного університету Державної податкової служби України, м. Ірпінь, доктор економічних наук Петро Мельник добре знає тутовицьку місцевість. Адже народився і виріс на цій благодатній поліській землі. З молоком матері ввібрав любов до рідного краю, людей, які тут проживають, добре засвоїв батьківську науку. Ремчиці, Довге, Чемерне — рідні йому села. Тут пройшли його дитячі роки, юність...

- Не міг не приїхати на ювілей славного села Тутовичі. Це рада, яка дала мені путівку в життя, - вітаючи земляків, сказав Петро Володимирович. — Пройшло майже сорок років, та й досі пам'ятаю, як їхав здобувати науку. А живуть тут люди, які мають високу мораль, честь і достоїнство, що передаються від діда-прадіда. Ці якості й мені дуже допомогли. Впевнений, що все в нас: в Україні, в кожному місті й селі буде добре. Зміни на краще обов'язково будуть, вони вже є. Як заступнику голови бюджетного комітету Верховної Ради України, приємно повідомити, що в поправках до бюджету додали 14 млрд. грн. на соціальні програми. А це — будівництво дитсадків, шкіл, доріг... Це те, що рухає Україну вперед. І ми гордимось тим, що українці.

Хіба думав простий поліський хлопчина, що пройде якийсь десяток років і він очолить один із кращих університетів країни? А нині налагоджує співпрацю з відомими закордонними навчальними закладами, щоб у них могла здобути престижну освіту й українська молодь.

- Цьогоріч нашому університету виповнюється 90 років. І прагнемо зробити так, **аби в** ньому було добре навчатися здібним дітям, які хочуть здобути гарну освіту, дітям із звичайних українських родин, - наголосив Петро Мельник. — Не треба боятися труднощів юності, згодом наука їх переборювати пригодиться в дорослому житті.

Варто зауважити, що завдяки сприянню Петра Мельника район отримав 2 млн. грн. на будівництво газопроводу від Костянтинівки до Чемерного. У планах народного депутата зробити ще багато добрих справ і для своєї малої Батьківщини, і для України. А в

Тутовичі приїхав із ансамблем народної пісні й танцю «Сузір'я» свого університету, головний хормейстер і художній керівник якого — заслужений працівник культури України Ніна Чуприна. Народні пісні, танці в їх виконанні привнесли у свято нотки урочистості, подарували незабутні враження. Тож і не дивно, що наго| жували їх щирими оплесками стримався і ректор, подарував землякам не одну пісню у власному виконанні. Не забуває Петро Володимирович рідний край, маму, батька, яких уже, на жаль, немає на цьому світі. Та є пам'ять, є синівська любов і відданість... І дяка за те, що вклали в його виховання, навчання.

Довго не відпускали земляки Петра Мельника. Гомоніли, разом куштували поліські страви, смак яких ще пам'ятає з дитинства, співали пісень, ділились наболілим...

- Головне, вірити у свої сили, в Україну, - сказав Петро Володимирович. — Щодня молитись Господу, просити допомоги, щоб дав світле майбутнє кожному з нас. А воно в нас є. Маємо справді талановиту юнь. А дітям нашим потрібно трішечки уваги, трішечки підтримки фінансової, і вони з кожним роком все талановитіші, здібніші. Добре, що в Цепцевичах народжується більше малюків, ніж школа може прийняти. Та, думаю, проблема навчального закладу вирішиться. В Україні, на жаль, по-іншому: шкіл більше, ніж дітей. Але, впевнений, що і Президент Віктор Янукович, і уряд, і парламент, підтримають і допоможуть у вирішенні наболілих проблем малих населених пунктів держави. Адже майбутнє є тоді, коли народжуються діти.

Найбільший скарб — люди

Славні, трудолюбиві люди проживають у Тутовичах. Саме завдяки їм село розвивається, живе. І старше покоління, і молодь не цураються хліборобської праці, власними руками втілюють у життя задумане, покращуючи свій добробут, прославляючи край. їм є ким гордитись. Тож гріх було не вшанувати їх у день славного ювілею. Почесними грамотами райдержадміністрації та районної ради нагородили керівника громадської організації «Зоря», директора ЦепцевичськоїЗОШ Людмилу Мариніну, заслуженого будівельника України Петра Шеремета, вчителів фізкультури Петра Ткача та початкових класів Неонілу Хомич, фельдшера лікарської амбулаторії загальної практики сімейної медицини Валентина Троцковця, колишню акушерку Тутовицької дільничної дільничної лікарні Валентину Момоток, колишнього завідуючого клубом с. Тутовичі Михайла Якименка, колишнього директора Тутовицької ЗОШ Ларису Гнатюк. І, звичайно, подяку отримала сільський голова Галина Савчик.

Переймаючи естафету нагороджень, Галина Володимирівна з душевним трепетом, вдячністю й теплотою вручила достойним землякам подяки, подарунки. У багатьох з них на очах бриніли сльози. Адже звикли більше до тяжкої праці. Не заради-бо нагород працюють, а тому, що не можуть інакше, не вміють... Привітали ж того дня старійшину тутовицької родини Зінаїду Калюх, наймолодшу Анжеліку Літвінчук, вшанували матір-героїню Лію Момоток, господаря кращої садиби Святослава Ковальчука, творчо обдаровану юнку Мирославу Момоток, уже студентку РДГУ, учасника бойових дій періоду Великої Вітчизняної війни Якова Демчука, колишнього фельдшера дільничної лікарні, активного учасника громадського життя села Серафима Бичковського, колишнього голову сільської ради, ветерана культосвітньої ниви Івана Бігуна, колишнього працівника сільської ради з сорокарічним стажем Іларіона Бігуна, колишнього керівника колективного сільськогосподарського підприємства «Горинь», голову СФГ «Тутовицьке» Володимира Гоча, ветеранів праці сільськогосподарського виробництва, удостоєних державних нагород, Ганну Ва-сильчук, Марію Масляничук, Галину Момоток, Єфросинію Шевчук, Степана Босюка, Василя Троцковця, Антоніну Троцковець, Валентину Загоровську, Валентину Кухарчук.

Аматори сцени Сарненщини подарували всім, хто прийшов на торжество, гарний концерт. Допізна святкували Тутовичі свій півтисячолітній ювілей, линули пісні, розповіді, спогади... Як добре, що є в українського народу звичай збиратися гуртом і в горі, і в радості. Адже так легше долати круті життєві дороги, а коли в суспільстві панують мир і

злагода, то й успіхи очевидні. Недарма мудрий народ каже: «Добре тій родині, де всі єдині».

Світлана ЛЯШКО.